

**„Biskupi polscy wobec integracji europejskiej”
– stanowisko Konferencji Episkopatu Polski**

Warszawa, 21 marca 2002 r.

**“Polish Bishops on European Integration”
– Position of the Conference of the Polish Episcopate**

Warsaw, March 21, 2002

1. Polska przeżywa ważny okres coraz pełniejszej integracji ze strukturami gospodarczymi i politycznymi Unii Europejskiej. W tej ważnej dziejowej chwili nie może zabraknąć słowa biskupów. Podejmujemy wielowiekową tradycję Kościoła, który w przełomowych momentach historii narodu, kierowany światłem Ewangelii starał się kształtować umysły i sumienia wiernych oraz wszystkich ludzi dobrej woli, aby dokonywali właściwych wyborów służących dobru i jedności narodów. W ten sposób podejmujemy pogłębioną refleksję nad miejscem i rolą Polski w coraz pełniej jednoczącej się Europie.

2. Kościół wspiera działania jednoczące, które respektują fundamentalne prawa człowieka służące integralnemu rozwojowi osoby ludzkiej i promuje dobro wspólne w wymiarze narodowym i państwowym. Taka postawa stanowi konsekwencję faktu, że najwyższym prawem Kościoła, jakby jego wewnętrzną konstytucją, jest prawo miłości, które łączy ludzi i pomaga w przewyciężeniu egoizmu, tak indywidualnego, jak i społecznego, będącego źródłem podziałów i niesprawiedliwości. Przykazanie miłości obejmuje bowiem nie tylko drugiego człowieka, ale także środowisko, gdzie przez Boga został powołany do życia, w którym rozwija się i wzrasta.

3. Po załamaniu się komunistycznego systemu totalitarnego w roku 1989, przed narodami Europy pojawiła się szansa ponownego zjednoczenia Europy Wschodu i Zachodu.

1. Poland has been undergoing an important period of progressive and ever closer integration with the economic and political structures of the European Union. The Bishops should not remain silent at this important historic juncture. Indeed, we wish to continue a centuries' old tradition of the Catholic Church: at crucial moments in our nation's history, we have looked to the Gospel for guidance to illuminate the minds and consciences of believers and all people of good will as they strive to make choices that bring benefit and unity to the nations. Thus we have sought to reflect deeply on the place and role of Poland in a more fully united Europe.

2. The Catholic Church is supportive of unifying initiatives which respect those fundamental human rights that minister to the integral development of human beings and promote the common good of both nation and country. This stems from the Catholic Church's supreme internal constituent right which is the right of love for it is love which unites people and helps them overcome individual and social egoism – the source of division and injustice. The commandment of love is directed to one's fellow man and to the environment with which God has endowed him and entrusted to his care.

3. Following the collapse of the totalitarian communist system in 1989, the nations of Eastern and Western Europe had the opportunity to re-unite as one. Fuller integration with

Służyć temu powinna pełniejsza integracja ze strukturami Unii Europejskiej. Idea zjednoczonej Europy zrodziła się z inspiracji chrześcijańskich polityków, takich jak: Alcide de Gasperi, Robert Schuman czy Konrad Adenauer. Po doświadczeniach wielu wojen i konfliktów na naszym kontynencie wyrażała ona pragnienie pokojowego współistnienia narodów, zapewniającego wszystkim respektowanie podstawowych praw osoby ludzkiej, dobrobyt i bezpieczeństwo. Kościół powszechny, a zatem i Kościół w Polsce, od początku wspierał ten proces. Europa w rozumieniu Kościoła nie jest wyłącznie strukturą gospodarczą i polityczną, lecz przede wszystkim wspólnotą dziejów, kultury, idei oraz tradycji opartych na trwałych wartościach duchowych judeo-chrześcijańskich, na prawie rzymskim i filozofii greckiej.

4. Integracja Polski z Unią Europejską, szczególnie w obecnym okresie zintensyfikowanych negocjacji o jej członkostwo, jest sprawą wielkiej wagi. Polityczne debaty zdecydowały o przyszłości Polski na dziesiątki lat, stąd w tej sprawie konieczne jest zaangażowanie wszystkich ludzi oraz środowisk odpowiedzialnych za dziedzictwo narodowe, tzn. władz państwowych, samorządów, organizacji pozarządowych, Kościoła katolickiego, innych Kościołów i związków wyznaniowych. W tym szczególnym momencie historii wszystkim potrzebna jest rzetelna i merytoryczna informacja o przebiegu negocjacji. Ma ona udzielić odpowiedzi na pojawiające się w tej kwestii pytania i wątpliwości. Brak tych informacji nie służy właściwemu zrozumieniu procesu integracji i wywołuje poważne obawy u wielu ludzi.

5. Jan Paweł II wypowiada się często w sprawach istotnych dla jedności europejskiej. Utożsamiając się w pełni z nauczaniem Ojca Świętego w sprawach Europy, biskupi apelują, aby nie wykorzystywać w sposób instrumentalny i wybiórczy wypowiedzi papieskich dla potwierdzenia własnych poglądów. Troska o należne Polsce miejsce w struktu-

the structures of the European Union was to serve this end. The idea of a united Europe was born out of Christian beliefs of such politicians as: Alcide de Gasperi, Robert Schuman and Konrad Adenauer. After the many wars and conflicts that ravaged our Continent, this idea embodied a desire for peaceful co-existence of peoples in a way that ensured that everyone's fundamental rights of human dignity, welfare and security are respected. The Universal Church and the Catholic Church in Poland have been supportive of this process from the beginning. Europe in the eyes of the Church is not a purely economic and political structure, but primarily a historical and cultural community based on the lasting ideas and tradition of Judeo-Christian spiritual values, Roman law and Greek philosophy.

4. Poland's integration with the European Union, especially at this time of intensified membership negotiations, is a matter of great importance. Political debates will determine Poland's future for decades to come, hence the necessity of getting everyone and the groups responsible for the national heritage i.e. state authorities, local governments, non-governmental organisations, the Catholic Church and other Churches and religious denominations involved in these debates. At this special historic juncture we all have a need for sound and substantive information about the progress of negotiations. This information should provide answers to questions and doubts that may arise regarding this issue. Lack of this information does not promote a proper understanding of the process of integration and raises serious concerns with many people.

5. John Paul II often addresses issues relevant to European unity. While fully identifying themselves with the teaching of the Holy Father concerning Europe's affairs, the Bishops appeal not to allow any hidden agendas to distort the Pope's pronouncements on the issue. Care taken to see that Poland is accorded its due place in the European struc-

racach europejskich nie może ograniczać się wyłącznie do aspektów ekonomicznych i politycznych. Polska pragnie nadal trwać w Europie „jako państwo, które ma swoje oblicze duchowe i kulturalne, swoją niezbywalną tradycję historyczną związaną od zarania dziejów z chrześcijaństwem. Tej tradycji, tej narodowej tożsamości, Polska nie może się wyzbyć. Stając się członkiem wspólnoty europejskiej Rzeczpospolita Polska nie może niczego stracić ze swoich dóbr materialnych i duchowych, których za cenę krwi broniły pokolenia naszych przodków.” (Jan Paweł II, przemówienie z okazji przyjęcia listów uwierzytelniających ambasadora Polski przy Watykanie, Watykan, 3 grudnia 2001 r.).

6. Uświadamiamy sobie, że włączenie w struktury europejskie nie może oznaczać rezygnacji z suwerenności narodowej, politycznej i kulturowej, w tym także tożsamości religijnej. Oznacza to jednak respektowanie tożsamości innych narodów i pociąga za sobą prawo współdecydowania o kształcie przyszłej Europy. W poczuciu odpowiedzialności za duchowe, wiekowe dziedzictwo narodu, pasterze Kościoła w Polsce, przy poszanowaniu pluralizmu światopoglądowego wspólnej Europy, pragną podjąć nowy wysiłek, aby bogate, kulturowe, religijne i duchowe „wiano” naszego narodu zachować, pogłębić i przenieść w nowe tysiąclecie. Stanowi ono nasze bogactwo, którym chcemy się dzielić z innymi narodami naszego kontynentu, otwierając się jednocześnie na bogactwo spuścizny duchowej innych narodów. Bogactwem Europy jest dopełniająca się wzajemnie tradycja Wschodu i Zachodu. Jesteśmy sobie wzajemnie potrzebni, by Europa mogła się rozwijać i oddychać obydwoma płucami.

7. Rolą Kościoła nie jest prowadzenie negocjacji i dyskusowanie rozwiązań szczegółowych. Jest to konstytucyjne zadanie władz cywilnych: parlamentu, rządu, prezydenta. Obowiązkiem tych instytucji, w tak istotnych dla przyszłości naszej Ojczyzny kwestiach, jakimi są prowadzone negocjacje, jest zagwarantowanie praw i interesów wszystkich obywa-

tures cannot be limited to economic and political aspects. Poland wishes to continue to exist in Europe “as a state which has its own spiritual and cultural identity, its inalienable historical tradition associated from the dawn of history with Christianity. Poland cannot deprive itself of this tradition, this national identity. By becoming a member of the European community the Republic of Poland cannot lose any of the material and spiritual gains that the generations of our forefathers defended and shed their blood for.” (John Paul II, address on the occasion of accepting letters of accreditation of the Ambassador of Poland at the Holy See, the Holy See, December 3, 2001).

6. We are aware that joining European structures should not mean renouncing one’s national, political and cultural sovereignty. Nor its religious identity. It also means respecting the identity of other nations and involves the right of co-deciding about the shape of future Europe. In the spirit of responsibility for the spiritual, historical heritage of the nation, the shepherds of the Catholic Church in Poland, with all due respect for the pluralist philosophies of life of a common Europe, wish to undertake a new effort to preserve the rich, cultural, religious and spiritual “dowry” of our people that we wish to share with other peoples on our continent, while also opening up to the richness of the spiritual heritage of our peoples. Europe’s richness lies in the mutually complementary tradition of the East and the West. We need each other so that Europe could develop and breathe with two lungs.

7. It is not the role of the Catholic Church to engage in negotiations and discuss specific solutions. This is the constitutional prerogative of the civil authorities: Parliament, Government, and the President. In matters of such importance for the future of our Homeland, as are the ongoing negotiations, it is the responsibility of these institutions to guarantee the

teli naszego kraju z uwzględnieniem pełnej podmiotowości narodu, instytucji i grup społeczeństwa obywatelskiego, a nie jedynie wybranych opcji politycznych. Kościół będzie stał na straży praw osoby ludzkiej i będzie bronił fundamentalnych zasad zawartych w Dekalogu oraz tych wartości duchowych i moralnych, które w sposób zasadniczy określają tożsamość naszego narodu, kształtowaną od tysiąca z górą lat w duchu Chrystusowej Ewangelii.

8. Zadania władz cywilnych skupiają się głównie na sprawach ekonomicznych i politycznych. Ich rolą jest wynegocjowanie możliwie najkorzystniejszych warunków wejścia Polski do Unii Europejskiej. Kościół, zgodnie ze swoim istotnym powołaniem niesienia zbawienia (por. GS n. 42), pragnie aby poszerzenie Unii szło w parze z pogłębieniem świadomości, że w centrum wszystkich wysiłków, zmierzających do zjednoczenia, powinien być człowiek i jego niezbywalna godność otrzymana w akcie stworzenia na „obraz i podobieństwo Boga” (Rdz 1, 27) oraz jego szeroko pojęte dobro.

9. Unia Europejska powinna jasno określić zadania i cele, a także wartości, na których ma opierać się współpraca i współzależność między poszczególnymi jej członkami. Służy temu powołany przez szczyt szefów państw w Laeken Konwent, którego uchwały zadecydują w dużym stopniu o przyszłym kształcie, kierunku, kryteriach i normach obowiązujących w zreformowanych strukturach poszerzonej Unii. Wyrażamy przekonanie, że przedstawiciele polskiego rządu i parlamentu będą zabiegali o to, by uchwały Konwentu służyły dobru duchowemu i materialnemu całego narodu oraz by respektowały w pełni zasadę równości i solidarności zapisaną w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Ubolewamy, że z Karty Europy usunięto wszelkie bezpośrednie odwołanie do religii, a zatem i do chrześcijaństwa. Za Janem Pawłem II uznajemy to za fakt ahistoryczny

rights and interests of all our country's citizens taking full account of the sovereign rights of the people, institutions and civic society groups, and not just the nostrums of selective political programs. The Church will stand guard over the rights of man and will defend fundamental principles enshrined in the Decalogue and those spiritual and moral values that have fundamentally shaped the identity of our nation which has developed for over one thousand years in the spirit of Christ's Gospel.

8. The tasks of civil authorities are focused mainly on economic and political issues. Their role is negotiating the best possible conditions of Poland's accession to the European Union. The Catholic Church, in line with its principal vocation of bringing salvation (see: *Gaudium et Spes* n. 42), desires that the enlargement of the European Union should go hand in hand with a deepening awareness that man, together with his inalienable dignity obtained in the act of creation "in the image and likeness of God" (*Genesis* 1, 27) and the gifts he has received as broadly understood, are the focus of all endeavours.

9. The European Union should precisely define the tasks and goals as well as the values on which cooperation and interdependence between its respective members should be based. This purpose is furthered by the Convention, called into life by the EU summit in Laeken, whose resolutions will significantly determine the future shape, direction and criteria as well as standards applicable in the reformed structures of the enlarged Union. We strongly believe that representatives of the Polish government and parliament will endeavour to ensure that the resolutions adopted by the Convention serve the spiritual and material benefit of the whole nation and respect fully the principle of equality and solidarity enshrined in the Charter of Fundamental Rights of the European Union. We regret that all direct references to religion and thus to Christianity were deleted from the Charter.

i obraźliwy wobec Ojców Nowej Europy wspomnianych na początku naszego słowa (por. Jan Paweł II do Komisji Episkopatów Unii Europejskiej, 23 lutego 2002 r.). Oczekujemy, że w przyszłym ustawodawstwie Europy znajdzie się odniesienie do Boga, który dla ludzi wierzących stanowi ostateczną rację istnienia podstawowych wartości, porządku religijno-moralnego i ładu społecznego.

10. Podzielamy obawy wielu wiernych, czy w pertraktacjach będą respektowane zasady partnerskiego dialogu, a nie faktycznego dyktatu. Oczekujemy, że uchwały Konwentu zagwarantują w pełni fundamentalne prawo do życia każdego człowieka od chwili poczęcia do naturalnej śmierci, a także będą respektowały prawo małżeństwa jako trwałego związku mężczyzny i kobiety oraz prawa rodziny jako podstawowej komórki społeczeństwa. Oczekujemy również, że ustawodawstwo unijne zagwarantuje status prawny Kościoła i wolność religijną, nie tylko sumienia poszczególnych obywateli, ale także Kościoła Katolickiego jako instytucji, innych Kościołów i związków wyznaniowych.

11. Wzywamy wszystkie strony do wytrwałego dialogu, i wyrażamy przekonanie, że pozwoli on dojść do wspólnych ustaleń nawet w najtrudniejszych sprawach. Jako pasterze Kościoła dzielimy pojawiające się obawy, dotyczące szczególnie postępującego procesu laicyzacji, mentalności i polityki konsumpcyjnej i związanego z nimi indyferentyzmu religijnego. Prowadzi on nierzadko do upowszechniania się stylu życia „jak gdyby Boga nie było”. Choć proces ten nie jest wprost związany z instytucją Unii Europejskiej, łączy się ściśle z lansowanym i promowanym często materialistycznym i zsekularyzowanym stylem życia. Potrzeba więc pogłębionej formacji chrześcijańskiej, która pozwoli wszystkim odnaleźć się w nowej rzeczywistości Unii Europejskiej. Kościół katolicki w Pol-

Just like John Paul II, we regard this omission to be ahistorical and insulting to the Founding Fathers of the New Europe, as recalled at the beginning of our address (see: John Paul II addressing the Commission Council of the European Episcopates on February 23, 2002). We expect that in Europe's future legislation there will be an invocation to God who for believers is the ultimate reason of the existence of fundamental values, religious, moral and social order.

10. We share the concern of many believers regarding the question of respect for the principles of a partnership dialogue instead of an actual diktat in negotiations. We expect that the resolutions worked out by the Convention will guarantee fully the fundamental right to life of every human being from conception until their natural death as well as that they will respect the right of marriage as a permanent relationship between a man and a woman and the right of the family as the fundamental unit of society. We also expect that European Union law will guarantee the Church's legal status and its religious freedom, not only in terms of freedom of conscience of individual citizens but also of the Catholic Church as an institution, other Churches and religious denominations.

11. We call upon all parties to persist in dialogue and express our belief that it will enable us to reach a common understanding even on the most difficult issues. As the shepherds of the Church we share the manifest concerns particularly relating to the progressive secularisation, consumer mentality and politics and the resultant religious indifference. It more often than not leads to popularisation of a style of life which runs its course "as if God did not exist." Although this process is not directly related to the institution of the European Union, it is closely connected with the launched and promoted often materialistic and secularized life style. This has prompted the need for a firmer consolidation of Christian virtues to enable everyone to find their place in the new reality of the European

sce pragnie budować wzajemne zaufanie pomiędzy ludźmi, burzyć mury uprzedzeń, wrogości, wyobcowania i nienawiści w sercach ludzkich, a także umacniać chrześcijańską nadzieję, która jest źródłem duchowej siły, bez której nie ma przyszłości.

12. Szeroko zakrojone reformy Unii Europejskiej i związane z nimi wysiłki dostosowania polskiej gospodarki do jej standardów, zwłaszcza w zakresie rolnictwa, będą wymagały niejednej ofiary i wyrzeczenia. Zwracamy się z serdecznym apelem do władz publicznych, aby tworzyły prawne i instytucjonalne warunki, w których obywatele Rzeczypospolitej, świadomi własnej podmiotowości, będą mogli realizować słusze inicjatywy i aspiracje własnej przedsiębiorczości. Do wszystkich dotkniętych bolesnymi skutkami transformacji, szczególnie do rolników i bezrobotnych, kierujemy słowa zachęty, aby nie poddawali się zniechęceniu i na miarę możliwości podejmowali inicjatywy zmierzające do przezwyciężenia istniejących trudności. Nadrobienie braków materialnych i duchowych, gospodarczego zaniedbania minionych dziesięcioleci, a także doznanych zranień ze strony totalitaryzmów XX wieku, obaw i niepokojów rozpowszechnionych w naszym społeczeństwie, nie da się szybko przezwyciężyć. Kształtowanie pogłębionej świadomości jest bowiem długim oraz mozolnym procesem wewnętrznym. Wyrażamy jednak przekonanie, że w ostatecznym wymiarze owoce tego procesu będą służyły dobru Polaków, czyli duchowemu i materialnemu rozwojowi naszej Ojczyzny. Oczekujemy od polityków, że z troszczą się sumiennie o to, aby ciężary i korzyści podjętych reform były rozkładane proporcjonalnie, a zwłaszcza by nie dotyczyły najuboższych warstw społeczeństwa. Spodziewamy się również – wraz z Janem Pawłem II – że odpowiedzialni za Unię potrafią okazać zrozumienie dla poważnych trudności, jakie kraje, w których do niedawna obowiązywał inny system ekonomiczny, będą miały w po-

Union. The Catholic Church in Poland wishes to built mutual trust among people, tear down walls of prejudice, hostility, alienation and hatred that harbour in human hearts, and strengthen Christian hope which is the source of spiritual fortitude without which there would be no future.

12. Far reaching reforms of the European Union and the related efforts to align the Polish economy with its standards, particularly in the area of agriculture, will necessitate many sacrifices and self-denials. We sincerely appeal to the public authorities to create the legal and institutional conditions in which the citizens of the Republic of Poland conscious of their sovereign rights will be capable of realizing just initiatives and their entrepreneurial aspirations. We direct our words of encouragement to everyone who has suffered from the painful results of transformation, particularly to farmers and the unemployed not to succumb to despondency and whenever possible to undertake initiatives aimed at overcoming the existing difficulties. Making up for the material and spiritual drawbacks, economic neglect of the past decades as well as the sufferings inflicted by the totalitarian regimes of the 20th century, the fears and anxieties widespread in our society will not be overcome easily. The formation of a deepened awareness is a long and strenuous internal process. However, we strongly believe that ultimately the fruits of this process will benefit Poles and therefore the spiritual and material development of our Homeland. We expect politicians to conscientiously see to it that the burdens and benefits of the adopted reforms are proportionally distributed, especially that they do not detrimentally affect the poorest groups of our society. We also expect, as does John Paul II, that those responsible for the European Union will demonstrate their understanding for the serious difficulties that the new member countries, where until recently a different economic system prevailed, will experience in the initial stage in adjusting to

czątkowej fazie z dostosowaniem się do stawianych im warunków (por. Jan Paweł II do Komisji Episkopatów UE, jak wyżej).

13. Dla skutecznego przeciwstawienia się czekającym nas wyzwaniom potrzebne jest nie tylko wspólne działanie Kościoła, państwa, instytucji pozarządowych i organizmów Unii Europejskiej, ale także tworzenie wzajemnego zaufania i modlitwa. Kościół katolicki włącza się czynnie w odbudowywanie zaufania społecznego, atmosfery wzajemnej życzliwości i współpracy.

Podjmując duchowe dziedzictwo św. Wojciecha – Patrona jednego i niepodzielonego Kościoła Wschodu i Zachodu – wzywamy wszystkich wiernych do włączenia się w modlitwę do Jedynego Pana dziejów. Za przyczyną Matki Bożej i wstawiennictwem Patronów Europy: świętych Benedykta, Cyryla i Metodego, Katarzyny ze Sieny, Brygidy Szwedzkiej oraz Edyty Stein (Siostry Benedykty od Krzyża), prosimy Pana naszego, Jezusa Chrystusa, aby „stary kontynent” pozostał nadal dynamiczny i młody duchem Jego Ewangelii, a także, aby stawał się coraz pełniej nie tylko wspólnotą gospodarczą i polityczną, lecz nade wszystko prawdziwą wspólnotą ducha.

Podpisali Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi zebrani na 316. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski

Źródło: www.episkopat.pl

their new conditions (see: John Paul II addressing the CCEE, *ibidem*).

13. To effectively face the challenges ahead the Catholic Church, the state, non-governmental institutions and European Union bodies need to act jointly. But we also need to build mutual confidence and prayer. The Catholic Church actively joins in the rebuilding of social trust, atmosphere of mutual goodwill and cooperation.

Continuing the spiritual heritage of Saint Adalbert – the Patron Saint of the one and indivisible Church of the East and the West – we call upon all believers to join us in prayer to the One Lord of history. Upon intercession of the Virgin Mary and the pleading of the Patrons of Europe: the Saints Benedict, Cyril and Methodius, Saint Catherine of Sienna, Saint Brigitt of Sweden and Edith Stein (Sister Benedykta of the Cross), we pray to our Lord Jesus Christ that the “Old Continent” should remain dynamic and young with the spirit of His Gospel and become ever more so an economic and political community, but first of all a genuine community of the spirit.

Signed by Cardinals, Archbishops and Bishops attending the 316th Plenary Meeting of the Conference of the Polish Episcopate.

Source: www.episkopat.pl